

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1628. usque ad annum 1634

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118871

§. 97. Conciliariorum Cæsaris responsa ad hasce propositiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67394)

Sæc. XVII.

A. C. 1630.

Hisce articulis Protestantes adhuc in Saxonis & Brandenburgici Electorum & Hassiæ Landgravii favorem concedi postularunt, ut hi omnia monasteria ab eis etiam post pacem erepta per quin-
quaginta annos quiete possidere valeant, eaque evoluto hoc spatio non nisi per præfatos Judices repeti possint.

§. XCVII.

*Consiliariorum Cæsaris responsa ad
hasce propositiones.*

*Acta publ.
ad hunc ann.
Khevenhill.
l. c. p. IIII.*

Novum, insolensque Cæsari videbatur, quod Spoliatores *de re aliena* cum *spoliatis* pacisci ac transactionem, qua Ecclesiastici omnibus ferme bonis spoliarentur, denuo instituere auderent, cum tamen Ecclesiastici per transactionem Passaviensem jamjam multa bona sibi eripi passi essent, spe decepti, fore ut saltem ipsis relicta quiete deinceps possidere permitterentur. Eapropter Cancellarius Moguntinus, ceterique Cæsaris Consilarii ad exhibitas Protestantium propositiones ita responderunt. I. Per nullam transactionem a pace Religionis discedatur. II. Solius sit Cæsaris, Lutheranos ab aliis A Catholicis discernere. III. De Catholicis nulla ejusmodi cognitione opus esset, cum inter eos ea sit fidei consensus, ut

circa

circa illam nulla sit controversia, & si Sæc. XVII.
A. C. 1630.
quæ daretur, Judicem agnoscunt sum-
mum Pontificem. IV. Catholici nul-
lam distinctionem admittunt inter im-
& mediata Collegia præter eam, quæ
in pace Religionis est posita, ubi nulla
sit mentio *Interimistici* libelli V. hinc
omnia, etiam mediata, quorum posses-
sio ante vel post promulgatam pacem
penes Catholicos fuit, integre illis
restituantur, & restitutionis obligatio
non a tempore promulgatæ, sed a die
initæ pacis accipiatur. VI. Protestan-
tibus jura, quæ in restitutis cænobis
& Collegiis tempore initæ pacis ha-
buerunt, deinceps remaneant, sed ta-
men in eo statu, in quo tum fuerunt;
si enim Ecclesiastici de ejusmodi juri-
bus tum litem intenterunt, utraque
pars causam prosequi poterit. VII. Ec-
clesiastici inviti non cogantur, ut sua
monasteria in Protestantium territorio
sita vendant, aut non incolant, nec sua
sacra ipsimet peragant, vel ex bonis
suis per Lutheranos administratis extra
territorium proventus recipiant. VIII.
Si lis oriatur, an monasterium sit im-
mediatum, ea in Judicio finiatur, ac
lite pendente in suo statu res relinqua-
tur. IX. Integre restituantur omnia
Collegia Principalia primæ notæ, alia-
que immediata, vel ante vel post pa-
cem

Sæc. XVII. cem erepta, etsi utraque religio, vel
 A. C. 1630. sola Catholica in Capitulis vel civita-
 tibus, vel extra, tempore pacis fue-
 rit. X. Circa monasteriorum &c. res-
 titutionem vel retentionem non atten-
 dantur personæ, quæ occuparunt, sed
 tempus, an ante vel post pacem ejus-
 modi bona occuparint. XI. Contra-
 ctus de prædictis bonis a tempore oc-
 cupationis initi usque ad restitutionem
 valeant. XII. Circa liberum Eque-
 stre Ordinem pax Religionis servetur
 ita tamen, ut utriusque Religionis cul-
 toribus nulla conscientiæ vis inferatur,
 sed libere emigrandi facultas conceda-
 tur. XIII. Si in aliquibus Imperii ur-
 bibus tempore publicatæ pacis utraque
 Religio viguit, in iis remaneat, & Se-
 natus, aliaque officia per utriusque Re-
 ligionis personas æquali ratione admi-
 nistrentur, ac monasteria &c. sive ante
 sive post pacem occupata restituantur,
 concessa tamen Lutheranis nova tem-
 pla ædificandi facultate. XIV. Si ibi-
 dem suæ Religionis exercitium vel soli
 Lutherani vel cum Catholicis tem-
 pore pacis habuerint, & retinuerint,
 adhucdum retineant, si vero altera
 tantum Religio in publico usu fuit, ser-
 vetur circa Magistratus id, quod usque
 est receptum nec prohibitum. XV.
 Circa suspensionem jurisdictionis Ec-
 clesiæ

clesiasticæ, seruetur pax Religionis, **Sæc. XVII.**
 in dubio autem circa restitutionem, **A. C. 1630.**
 actori incumbat onus probandi, in aliis vero casibus seruetur jus commune. XVI. Urbes, Pagi &c. pendentes a feudo Lutherano, circa Religionem sequantur Dominum territorialem, & vicissim. XVII. Patronus constituat Parochum ejus Religionis, quæ in Parochiæ territorio viget. XVIII. Omnes Transactiones inter Catholicos & Lutheranos post pacem validæ maneat. XIX. Omnes lites a pace & hoc contractu exortæ vel ab Aulico Cæsaris Consilio, vel Spirensi Curia decidantur. XX. Monasteria contra pacem violenter Lutheranis adempta, eis restituantur. XXI. Postquam hæc omnia juxta pacem Religionis & æquitatem sic fuerint utrinque transacta & composita, & Cæsaris dispositio circa Palatinum ab Imperii Principibus fuerit acceptata, tunc primum Saxo, & Brandenburgicus Electores omnia Monasteria per quadraginta annos quiete possidere poterunt, evolutis autem his annis hæc monasteria &c. versabuntur in eo statu, in quo fuerunt anno 1628. proin primum post annum 1621. nec Cæsaris edictum, nec sperata hæc compositio poterit allegari, vel attendi. Quid autem Augusto Saxonix

Sæc. XVII. xoniæ Electoralis Filio ex Archiepiscopo
 A. C. 1630. patu Magdeburgensi esset assignandum.

id relinquatur Cæsaris & Canonico-
 arbitrio: circa Hassiæ Landgravium
 Hirsfeldensem Ecclesiam, omnino pa-
 cem esse servandam, propositum est.

Hos articulos dum Cancellarius
 Protestantibus *privato nomine* tradide-
 rat, significabat, se ignorare, an
 Catholicis Electoribus sint rati habendi
 suas igitur, si velint, ultiores deli-
 per explicationes Electori Moguntinæ
 ante ipsius discessum publica auctori-
 tate porrigerent. Tum vero Protestan-
 tes Principes die sexta Novembris
 bellum Electoribus exhibuere, in quo
 contra militarem licentiam, & subdi-
 torum calamitates remedium opponi,
 atque edicti restitutorii executionem
 intermitteri postulabant. Ad hæc ergo
 die duodecima ejusdem Novembris re-
 sponsum, quod non obstante Suecicæ
 Regis irruptione, Cæsar nihilominus
 juxta Imperii leges opportunos belli o-
 nera levandi modos cum Electoribus
 constituisset; circa Edictum vero pa-
 cemque Religionis, cum hæc sit om-
 nium agendorum norma, nova pacis
 forma non quidem admitti possit, bene
 tamen moderatior executionis modus:
 si igitur ita Lutheranis Principibus
 bene visum fuerit, ad diem tertiam
 Februæ

Februarii Francofordiæ omnium Prin-
cipum conventus haberi, ibidemque de
executionis gravaminibus, aliisque nu-
per propositis articulis deliberari pos-
set, non sine maxima optati successus
spe, eoquod ipsemet Cæsar tum resti-
tutionis moderatione vel saltem dila-
tione exortas turbas sedare paratissi-
mus esset.

§. XCVIII.

*Wallensteinus Fridlandiæ Dux ex-
auditoratus.*

Divulgato hoc responso mox ingens
inter Principes erat opinionum dif-
finitudo; quivis in rem suam diser-
tus, multi pro commodi privati ratio-
ne nunc pacem nunc bellum suadebant,
pauci publicæ utilitatis studio privati
dispendii formidinem exuebant: nulli
tamen deerant speciosi obtentus, qui-
bus commune justitiæ bonum procura-
re crederentur: Qui severam edicti
executionem urgebant, victorias, ac
potentes Cæsaris exercitus, Dei glo-
riam, Ecclesiæ fideique augmentum,
Sedis Apostolicæ dignitatem, & ani-
marum salutem prætexebant: Alii ve-
ro moderatioris animi Principes, at-
que inter eos præcipue Maximilianus
Bavariæ Elector, sublati domestici
diffi-

Sæc. XVII.
A. C. 1630.

*Bourgeant
Hist. belli
tric. t. I.*

Hist. Eccles. Tom. LIX.

X

diffi-